

PLADEVALL O L'OBRA D'UN HISTORIADOR LOCAL

Carme CARA (coord.), **La història arrelada al territori. Homenatge a Antoni Pladevall**, Vic: CESO, L'albergueria, Patronat d'Estudis Osonencs, 2000, 250 pp.

L'historiador mossèn Antoni Pladevall (Taradell, 1934) va rebre el 10 de juny del 2000 un homenatge per la seva trajectòria professional i humana. Les entitats organitzadores de l'acte, el Centre d'Estudis Socials d'Osona, L'albergueria i el Patronat d'Estudis Osonencs, han publicat un llibre col·lectiu, coordinat amb encert per Carme Cara, que fa una àmplia aproximació a la figura i l'obra de Pladevall. En el llibre trobem nou articles de reconeguts especialistes en els camps de la història, l'arxivística, l'església i el patrimoni cultural que, conxegadors d'alguns detalls de la vida i activitat de Pladevall, expliquen diferents aspectes de la seva obra i trajectòria professional. A més de les dissertacions, els autors també formulen un qüestionari a l'homenatjat. El resultat és una obra que aborda des de diferents perspectives la figura ingent d'aquest historiador.

El llibre també conté una extensa i interessant entrevista a Pladevall—recurs periodístic que ens fa amena la lectura alhora que ens aproxima la figura del personatge— en què explica la seva biografia i opina sobre aspectes que han influït en la seva obra, i no defuig de donar la seva versió d'aspectes controvertits de la seva biografia, ni d'explicar les bases que fonamenten la seva obra. D'aquesta manera el llibre combina l'opinió de diferents experts amb la visió de l'homenatjat.

L'obra de Pladevall és molt extensa. El llibre recull una detallada bibliografia actualitzada de l'historiador, amb les referències d'unes 80 monografies i més de 500 articles. Una producció tan àmplia és signe d'un treball infatigable i constant, però també d'una gran generositat, perquè Pladevall no té problemes per escriure en publicacions considerades poc acadèmiques, com programes de festa major, senzilles revistes de poble o fulls parroquials. Per aquesta via, Pladevall aconsegueix arribar a un públic ampli, que difícilment llegeix publicacions especialitzades en història. L'autor també té nombrosos treballs de caire més acadèmic; a diferència de molts historiadors, tant escriu en obres que ves- teixen molt com en altres de més populars.

Tot i ser un llibre ben resolt, les seves característiques presenten algunes dificultats. La primera és que l'homenatjat ha estat implicat en l'elaboració, ja que havia de respondre a diverses preguntes dels autors, la qual cosa no és pas negativa, perquè ha permès un aprofundiment més directe en la seva figura, però també cal dir que ha restat el grau de sorpresa que conté tot homenatge, així com el distanciament necessari per glossar la vida i obra de qualsevol autor. La segona dificultat és que el llibre pateix els problemes propis de les obres col·lectives. Així, d'una banda, ens trobem amb una desigualtat entre els nou articles publicats, perquè mentre hi ha autors que aprofundeixen en la temàtica tractada, d'altres ens donen una visió més superficial. També hi ha alguns aspectes de l'obra i vida de Pladevall que queden petits en més d'un article.

Des d'una revista d'història local com són els *Plecs*, cal tenir present la figura d'Antoni Pladevall com un model d'un determinat tipus d'historiador local. És un historiador que enllaça amb aquell conjunt d'erudits locals, molts catalanistes i capellans com ell, que especialment en els anys que van a cavall del segle XIX i XX van dedicar-se a escriure la història de la seva localitat i a conservar documentació en arxius. Aquests erudits locals sovint han estat tractats despectivament en els ambients universitaris, a causa de la seva formació, el seu localisme tancat i complaent o per fer una història positivista. Tot i ser hereu de part d'aquesta tradició, en cap cas es pot igualar l'obra de Pladevall a la d'un erudit local qualsevol.

A diferència de molts erudits locals, Pladevall va tenir una sòlida formació acadèmica en història: de jove va ser deixeble d'Eduard Junyent, una figura de gran rigor científic, i també va estudiar a la Universitat de Lovaina. Tampoc no és un historiador localista, perquè precisament ha fet bona part de la seva carrera com a historiador amb èxit a Barcelona, fora de la seva terra natal, impulsant obres d'una gran magnitud com la *Catalunya romànica*. Sobre la realització d'una història positivista, és cert que Pladevall ha mostrat una atenció especial per la documentació: coneix gran quantitat d'arxius privats i públics, dels quals recorda amb precisió la documentació, gràcies a la seva memòria ex-

cepcional. Però no fa només una història descriptiva, centrada en els documents, sinó que sovint amb valentia s'atreveix a fer importants interpretacions sobre aspectes dels quals es disposa de molt poca informació.

Les monografies locals són el tipus d'obra que més directament s'associa a la història local, i Pladevall en té una producció nombrosa. Sembla que el seu objectiu sigui el d'aconseguir que tots els pobles de la comarca d'Osona tinguin una monografia històrica. Seguint la idea de Jordi Figuerola al llibre (p. 61), això respon al fet que com un «historiador militant» Pladevall ha optat per la funció social de l'historiador més que pel lluitament acadèmic. Es tracta que totes les poblacions, per petites que siguin, tinguin un llibre sobre la seva història.

La majoria de les seves monografies posen l'èmfasi en l'origen i la formació de la població. En els períodes més antics, Pladevall mostra una gran seguretat i autoritat, però en canvi no es mou amb gaire comoditat a l'hora de tractar l'edat contemporània, especialment els anys més pròxims. L'autor acostuma a analitzar molt esquemàticament aquest període, o col·labora amb algun estudiós local que escriu els capítols dedicats a la història més recent. Personalment, com a historiador local centrat en l'edat contemporània, trobo a faltar en el llibre d'homenatge el tractament d'aquesta qüestió. M'hauria agradat trobar-hi la seva opinió sobre la història contemporània, com la monografia de Centelles (1987) que va generar crítiques dels nostàlgics del franquisme de la població, i si aquestes van condicionar els llibres posteriors. Coneixent Pladevall, em sembla que aquesta mancança és només un oblit, ja que segur que no hauria tingut cap problema per tractar aquest punt.

Per acabar, sens dubte l'Antoni Pladevall és una gran figura, que ha destacat entre altres coses en l'àmbit de la història local. Va ser un merescut homenatge el que va rebre, i tant de bo gaudíssim de llibres com el que s'ha editat per conèixer els historiadors catalans del moment. Com han fet altres autors en el llibre homenatge, només em queda fer-li una pregunta: quins problemes comporta tractar la història contemporània en les monografies locals?

Josep Casanovas i Prat